

บทคัดย่อ

กรุงเทพมหานครมีสุนัขจรจัดเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีคาดการณ์ว่าปัจจุบันมีสุนัขจรจัดในกรุงเทพมหานครประมาณ 400,000 ตัว ปัญหาสุนัขจรจัดในกรุงเทพมหานครมีที่มาที่สำคัญจากการที่ประชาชนนำสุนัขไปปล่อยหรือทิ้งในที่สาธารณะ หรือการไม่ดูแลเอาใจใส่ปล่อยให้สุนัขพลัดหลงกลายเป็นสุนัขจรจัด รวมถึงการผสมพันธุ์ระหว่างสุนัขจรจัดด้วยกันเอง ซึ่งสุนัขจรจัดจำนวนมากเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อประชาชนทั้งทางด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ สุนัขจรจัดได้ก่อปัญหาในเรื่องโรคต่างๆ ที่มีสุนัขเป็นพาหะ โดยเฉพาะโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นอันตรายถึงชีวิตและยังไม่สามารถกำจัดให้หมดไปจากประเทศไทยได้ นอกจากนี้สุนัขจรจัดยังเป็นสาเหตุของโรคอื่นๆ เช่น โรคฉี่หนู โรคภูมิแพ้ และยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครอีกด้วย สุนัขจรจัดไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสาธารณสุขเท่านั้นแต่ยังก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านค่าใช้จ่ายของบุคคลและรัฐในการจัดการป้องกันปัญหา สำหรับทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น สุนัขจรจัดได้สร้างปัญหาที่กระทบต่อคนในสังคมหลายประเด็นและมีความเกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องความปลอดภัยในการสัญจรของประชาชนและนักท่องเที่ยว ปัญหาเรื่องความไม่เป็นระเบียบ การมีสิ่งปฏิกูล การสร้างความเดือดร้อนรำคาญ และปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชน กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มภาคี และภาครัฐ อันเนื่องมาจากการมีทรงคนและแนวทางในการมองและการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุที่กรุงเทพมหานครมีความเป็นสังคมเมืองและมีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ปัญหาสุนัขจรจัดในกรุงเทพมหานครจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างยิ่ง

กรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงปัญหาสุนัขจรจัดจึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ โดยมีการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหาสุนัขจรจัดมาแล้วหลายวิธีการ เริ่มตั้งแต่จับสุนัขจรจัดไปทำลายหรือไปเลี้ยงในสถานที่เลี้ยง จนถึงการเปลี่ยนมาจับสุนัขมาทำหมันและฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแล้วปล่อยไป แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในกรุงเทพมหานครได้ จนล่าสุดมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ด้วยการจัดระเบียบสุนัข โดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 โดยประกาศให้กรุงเทพมหานครเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข อันจะมีผลห้ามมิให้ผู้ใดนำสุนัขมาทิ้งหรือปล่อยในเขตกรุงเทพมหานครโดยเด็ดขาด ทั้งยังกำหนดมาตรการให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขไปจดทะเบียนสุนัข และกำหนดหน้าที่ของเจ้าของสุนัขอีกหลายประการ แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันแม้จะมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดของ

กรุงเทพมหานครด้วยการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา
สุนัขจรจัดให้หมดไปจากกรุงเทพมหานครได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในการจัดการปัญหาสุนัข
จรจัดของกรุงเทพมหานครมีประเด็นปัญหาอยู่หลายประการ โดยกฎหมายระบุว่ากรณีที่เจ้าหน้าที่
จับสุนัขได้และไม่มีเจ้าของมารับคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดให้สุนัขนั้นตกเป็นของ
กรุงเทพมหานคร ซึ่งกรุงเทพมหานครมีนโยบายในการจัดการกับสุนัขจรจัดที่ถูกรับได้นี้ ด้วยการไม่
กำจัดสุนัข แต่จะจับสุนัขมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและทำหมันแล้วกลับไปปล่อยยังที่เดิม
ซึ่งการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามมิให้ผู้ใด
ปล่อยหรือทิ้งสุนัขในกรุงเทพมหานครโดยเด็ดขาด ประกอบกับกฎหมายที่ออกมายังไม่มีการระบุ
ความหมายของสุนัขจรจัดที่ชัดเจนและยังไม่มีมาตรการในการจำกัดจำนวนการเลี้ยงและไม่มี
มาตรการในการคุมกำเนิดสุนัข นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการ
บังคับให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งสถานที่เลี้ยงสุนัขและจำนวนบุคคลากรของ
กรุงเทพมหานครซึ่งมีไม่เพียงพอ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรจะมีการระบุความหมายของสุนัขจรจัดให้
ชัดเจนและเพิ่มมาตรการในการจำกัดจำนวนการเลี้ยงรวมถึงมีมาตรการในการคุมกำเนิดสุนัขที่มี
เจ้าของ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีสุนัขมากเกินไปที่เจ้าของจะเลี้ยงได้ อันจะนำไปสู่การนำสุนัขไป
ปล่อยหรือทิ้งในที่สาธารณะอันเป็นต้นตอที่สำคัญของสุนัขจรจัดในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้
เพื่อเป็นการลดภาระของกรุงเทพมหานคร ควรนำมาตรการกำจัดสุนัขจรจัด กลับมาใช้ร่วมกับ
มาตรการอื่นๆด้วย